

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/43/2023
Identifikačné číslo spisu:	4112230365
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4112230365.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ M. P., narodenej X. T. XXXX, Z., O. XXXX/X, 2/ D. O., narodenej XX. Q. XXXX, V. E. XXX, obe zastúpené advokátom JUDr. Norbertom Kálmánom, Nitra, Sv. Beňadika 30/B, proti žalovaným 1/ Nitra Invest, s.r.o., Nitra, Mostná 29, IČO: 36 561 690, zastúpenej advokátskou kanceláriou AK Šranko s.r.o., Nitra, Mostná 29, IČO: 50 485 601, 2/ Rímskokatolícka cirkev, Sídlná kapitula Nitra, Nitra, Námestie Jána Pavla II. 1010/5, IČO: 35 593 016, zastúpenej advokátskou kanceláriou Petruška & partners s.r.o., Nitra, Kupecká 18, IČO: 47 254 882, 3/ Foxconn Slovakia, spol. s r.o., Nitra, Dolné Hony 29, IČO: 35 683 724, zastúpenej Advokátska kancelária Mikulášová & Partners s.r.o., Bratislava, Ventúrska 18, IČO: 47 256 222, 4/ MH Invest, s.r.o., Bratislava, Mlynské Nivy 44/A, IČO: 36 724 530, zastúpená advokátom JUDr. Allanom Böhmom, Bratislava, Jesenského 2, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 9C/133/2012, o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. mája 2022 sp. zn. 9Co/139/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 12. mája 2022 sp. zn. 9Co/139/2020 v napadnutom potvrdzujúcom výroku vo veci samej a rozsudok Okresného súdu Nitra z 5. mája 2020 č. k. 9C/133/2012-665 v časti vyhovujúcej žalobe a v časti trov konania z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 9C/133/2012-665 z 5. mája 2020 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) prvým výrokom konanie voči žalovanej 1/ zastavil, druhým výrokom konanie voči žalovanej 2/ zastavil, tretím výrokom určil, že nebohý F. A., r. č. XXXXXX/XXX, zomrelý X. P. XXXX, bol ku dňu svojej smrti vlastníkom nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území (ďalej aj „k. ú.“ aj „kat. úz.“) F., nadobudnutých podľa prídellovej listiny bývalým ONV v Nitre B. č. 94/1958 zo 14. mája 1958, na prídellovej listine označenej ako parcela číslo (ďalej aj „parc. č.“) 1055/10 roľa o výmere 0,5000 ha, v súčasnosti zapísaných na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXXX ako parc. registra „C“

pre kat. úz. F., parc. č. 1055/424 o výmere 437 m², ostatná plocha, ako aj nehnuteľností, identifikovaných geometrickým plánom spoločnosti U. Z., s.r.o. č. 12/2018 z 12. marca 2018, autorizačne overeného 12. marca 2018 D. P. Ď., X., úradne overeného Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom, D. P. L., pod č. 645/2018 26. marca 2018, ako parc. reg. „C“: parc. č. 1055/518 o výmere 1 114 m², ostatná plocha, parc. č. 1055/519 o výmere 85 m², zastavaná plocha, parc. č. 1055/520 o výmere 244 m², zastavaná plocha, parc. č. 1055/521 o výmere 354 m², ostatná plocha, parc. č. 1055/522 o výmere 2 388 m², zastavaná plocha, ktorý geometrický plán je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, štvrtým výrokom žalobu vo zvyšnej časti zamietol, piatym výrokom priznal nárok na náhradu trov konania žalovanej 2/ proti žalobkyniam 1/ a 2/ v rozsahu 100 %, šiestym výrokom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 84,88 % žalobkyniam 1/ a 2/ proti žalovaným 1/, 3/ a 4/ spoločne a nerozdIELne.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 126 ods. 1, § 134 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ aj „OZ“), § 1 ods. 3, § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 zákona č. 142/1947 Sb. o revisii prvej pozemkové reformy (ďalej len „zákon č. 142/1947 Sb.“), § 6 ods. 6, § 15 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 137 písm. c), § 145 ods. 2, § 146 ods. 1, § 470 ods. 1, § 255 ods. 1, § 256 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálil, že predmetom konania je určenie, že vlastníkom nehnuteľností špecifikovaných v žalobe bol ku dňu svojej smrti neb. F. A.. Uznesením Okresného súdu Nitra z 28. februára 2006 sp. zn. 22D/1557/2005-9 bolo zastavené dedičské konanie po neb. F.D. A. z dôvodu, že poručiteľ nie je vlastníkom pozemku - parc. č. 1055/10 roľa, o výmere 5 000 m², k. ú. F., zapísanej na LV č. XXXX. Ako dedičia poručiteľa boli uvedené obe žalobkyne.

4. Ku skutkovému stavu okresný súd uviedol, že po vykonanom prídelovom konaní podľa zákona č. 142/1947 Sb. Okresný národný výbor v Nitre 14. mája 1958 vydal prídelovú listinu, podľa ktorej po bývalom vlastníkovi - Nitrianskej sídelnej kapitule došlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v k. ú. F., parc. č. 1055/10 roľa o výmere 0,5000 ha, za prídelovú cenu 1 000 Kčs na nového vlastníka A.T. (doplnené písmenom „a“) F., F., č. d. XXX. Biskupský úrad v Nitre dal na Správu katastra Nitra návrh na záznam vlastníctva z 18. júna 1996 k nehnuteľnostiam zapísaných v pozemkovoknižnej (ďalej aj „pozemknoknižnej“, „pkn.“, tiež „PKN“) vložke číslo 103 (ďalej aj „vl. č.“), k. ú. F.Á., medzi ktorými bola aj parcela č. 1055/1 a návrh odôvodnil tým, že vlastníctvo k nehnuteľnostiam zapísaných v pkn. vl. č. 103, k. ú. F., neprešlo na štát a zostalo zachované pre cirkev. Kúpnu zmluvou z 26. januára 2005 žalovaná 2/ previedla žalovanej 1/ nehnuteľnosti v k. ú. F. ako parc. č. 1050/4, 1053/1,3, 1055/1, 1055/32,40,41 a 1053; vklad vlastníckeho práva bol povolený 7. apríla 2005. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky zo 4. septembra 2017 č. OU-NR-OVBP2-2017/026359-016 došlo k vyvlastneniu vlastníckeho práva k pozemkom vo vlastníctve žalovanej 1/, LV č. XXXX ako parc. č. 1055/418 a 1055/419 v prospech žalovanej 4/.

5. K naliehavému právnomu záujmu žalobkýň uviedol, že rozhodnutie súdu bude podkladom pre dedičské rozhodnutie, ktoré bolo práve ohľadne žalovaných nehnuteľností uznesením súdu č. k. 22D/1557/2005-9 zastavené. Preto žalobkyne majú naliehavý právny záujem na veci, okrem nehnuteľností, parc. reg. „C“ č. 1055/418 a 1055/419, keďže žalobkyne neboli vlastníčkami týchto pozemkov, a to ani v čase podania žaloby, ani v čase rozhodovania súdu, a to z dôvodu vyvlastnenia v prospech žalovanej 4/. Priamo zo zákona vyplýva, že právoplatnosťou rozhodnutia o vyvlastnení prechádza vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na vyvlastniteľa, preto sa nemohli žalobkyne domáhať určenia, že tieto nehnuteľnosti patria do ich vlastníctva.

6. Okresný súd skonštatoval, že žalobkyne si uplatnili vlastnícke právo odvodené z prídelovej listiny B. č. 94/1998 zo 14. mája 1958, ktorú vydal oprávnený subjekt a má zákonné náležitosti. Okresný súd dospel k záveru, že z pôvodnej pozemkovoknižnej parcely č. 1055/1 bola odčlenená parcela č. 1055/10 o výmere 25 000 m², ktorá bola rozdelená na 5 pozemkov s rovnakou výmerou a označená aj

písmenami a) až d). Na základe dôkazov vykonaných v konaní okresný súd dospel k záveru, že neb. F. A. bola pridelená ako prídelačná parcela č. 1055/10b roľa o výmere 0,5000 ha, k. ú. F..

7. K námietkam žalovanej 2/ okresný súd uviedol, že sa nemohla domnievať, že jej vlastnícke právo zostalo zachované, pretože bolo všeobecne známou skutočnosťou, že po roku 1945 a spoločenských zmenách po roku 1948 žalovaná 2/ bola postupne vylúčená z držby a užívania poľnohospodárskej pôdy postupom podľa zákona č. 142/1947 Sb. a vlastnícky bola poľnohospodárska pôda zabieraná štátom, ktorý ju následne prideloval do vlastníctva jednotlivých fyzických osôb. Podľa názoru okresného súdu, ak bola prevzatá nehnuteľnosť pridelená do vlastníctva prídelcov skôr, ako boli nehnuteľnosti pridelené, nebolo potrebné vykonať vklad vlastníckeho práva na štát, súdy prevádzali vlastnícke právo priamo na prídelcu. Okresný súd považoval žalovanú 2/ za nedobromyseľnú ohľadne vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, záznamom Z 4597/96 v katastri nehnuteľností nemohla obnoviť svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, keďže toto jej zaniklo v dôsledku revízie v zmysle zákona č. 142/1947 Zb.

8. K vydržaniu vlastníckeho práva okresný súd uviedol, že žalovaná 1/ nadobudla nehnuteľnosti od Rímskokatolíckej cirkvi Sídelskej kapituly v Nitre kúpnu zmluvou z 26. januára 2005, pričom žaloba bola podaná na súd 11. septembra 2012, t. j. pred uplynutím zákonnej 10-ročnej vydržacej doby žalovanej 1/, ktorá si nemohla započítať vydržačiu dobu svojho právneho predchodcu (žalovanej 2/) z dôvodu jej nedobromyseľnosti. Vydržaním nenadobudla vlastníctvo k sporným pozemkom ani žalovaná 3/, ktorá postupne kúpny zmluvami nadobudla jednotlivé nehnuteľnosti od žalovanej 1/ v rokoch 2006, 2009, keďže ani v jej prípade nebola splnená podmienka vydržania - uplynutie vydržacej doby.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

9. O odvolaní žalobkyň 1/ a 2/ a odvolaní žalovaných 1/, 3/ a 4/ rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 9Co/139/2020 z 12. mája 2022 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“), ktorým prvým výrokom zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v napadnutom vyhovujúcom výroku (III.) týkajúcom sa určenia vlastníckeho práva k parcele registra „C“, zapísanej na LV č. 8279 pre kat. úz. F. č. 1055/424 - ostatná plocha o výmere 437 m² a vo výroku o náhrade trov konania žalobkyň 1/ a 2/ (VI.), druhým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo zvyšnom napadnutom vyhovujúcom výroku (III.), vo výroku o zastavení konania voči žalovanej 1/ (I.) a vo výroku o náhrade trov konania žalovanej 2/ (V.), tretím výrokom žalovanej 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

10. V odôvodnení odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovanej 4/ v rozsahu vyhovujúceho výroku napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k parc. č. 1055/424 ostatná plocha o výmere 437 m², zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. F. je dôvodné. Žalovaná 4/ podľa názoru odvolacieho súdu správne vytkla súdu prvej inštancie, že i keď sa žalobkyne domáhali požadovaného určenia vlastníckeho práva ku skupine samostatných nehnuteľností rôznych vlastníkov súd prvej inštancie ich posúdil spoločne. Odvolací súd poukázal na nesprávny postup súdu prvej inštancie, keď z jeho rozhodnutia vo vzťahu k parc. č. 1055/424 absentuje, aký skutkový stav ohľadne tejto nehnuteľnosti súd zistil. Odvolací súd konštatoval, že skutkové okolnosti ohľadne parc. č. 1055/424 sú odlišné od skutkového stavu nehnuteľností vo vlastníctve žalovanej 3/, súd prvej inštancie ich však posúdil ako jeden celok bez ohľadu na ich odlišný skutkový základ, ktorý navyše vo vzťahu k parcele č. 1055/424 z napadnutého rozhodnutia ani nevyplýva. V tejto časti považoval rozsudok súdu prvej inštancie za neodôvodnený. (Poznámka dovolacieho súdu: Uvedený výrok rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k parc. č. 1055/424 ostatná plocha o výmere 437 m², zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. F. nebol predmetom dovolacieho konania a zostal dovolacím súdom nedotknutý).

11. Odvolací súd sa stotožnil s procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý konanie zastavil voči žalovanej 1/ a uviedol, že žalovaná 1/ ako dôvod jej nesúhlasu so späťvzatím žaloby žalobkyňami voči nej uviedla na pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 10. marca 2020 len to, že vec je pred záverom dokazovania, pričom odvolací súd skonštatoval, že žalovaná 1/ neprezentovala žiadne dôvody

nesúhlasu so späťvzatím žaloby, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako vážne.

12. K namietanej odvolacej argumentácii o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje s prijatými právnymi závermi súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyní, keď na podklade vyhovujúceho rozhodnutia súdu bude môcť prebehnúť dedičské konanie s následným zápisom vlastníctva v katastri nehnuteľností.

13. Vo vzťahu k prídelovej listine odvolací súd poukázal na rozhodovaciu prax súdov, že prídelová listina je vo všeobecnosti vkladu schopnou listinou spôsobilou pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ak bola vydaná oprávneným subjektom a ak obsahuje všetky podstatné náležitosti. Preto sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že prídelcom nehnuteľnosti bol právny predchodca žalobkyní F. A. a nehnuteľnosť, ktorá mu mala byť pridelená je parc. č. 1055/10b roľa o výmere 0,5000 ha (nesprávne uvedený údaj - poznámka dovolacieho súdu 50 á).

14. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, že nehnuteľnosti pod por. č. 15 poznámok, zapísané v časti A pozemkovoknižnej vl. č. 103 k. ú. F. boli predmetom revízie prvej pozemkovej reformy podľa zákona č. 142/1947 Sb. a pozemno-knižnému vlastníkovi Nitrianskej sídelnej kapitule bolo vlastnícke právo odňaté a prešlo na štát. Majetok zabraný podľa zákona o revízii prvej pozemkovej reformy bol štátom podržaný pre účely všeobecne prospešné alebo bol určený pre prídeľy. Nehnuteľnosti zapísané v PKN vl. č. 103 boli predmetom prídelu a parc. č. 1055/10b (v prídelovej listine uvedená ako 1055/10) bola pridelená F. A.. Ak bola prevzatá nehnuteľnosť pridelená do vlastníctva prídelcov, nebolo potrebné vykonať skôr, ako boli nehnuteľnosti pridelené, vklad vlastníckeho práva na štát a vlastnícke právo sa prevádzalo priamo na prídelcu.

15. V zhode so súdom prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním žalovanou 1/ nedošlo. Záznamom Z 4597/96 v katastri nehnuteľností nemohla žalovaná 2/ obnoviť svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, keďže toto jej zaniklo v zmysle zákona č. 142/1947 Sb. Časový úsek od momentu zápisu vlastníckeho práva záznamom v prospech žalovanej 2/ nemožno pre jej nedobromyseľnosť započítať do vydržacej doby žalovanej 1/, ktorá nespĺnila zákonnú podmienku vydržania - 10-ročnú vydržaciú dobu. Podľa odvolacieho súdu žalovaná 1/ nenadobudla nehnuteľnosti v dobrej viere. Spôsob, akým došlo k zápisu vlastníctva žalovanej 2/ do katastra nehnuteľností (formou záznamu majúceho len deklaratórnu povahu) a hlavne existencia zápisu v pozemno-knižnej vl. č. 103 pod r. č. 15 (z ktorého bolo zrejmé, že nehnuteľnosti Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave zamýšľala prevziať a že tieto sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Sb.) a že tam zapísané nehnuteľnosti sú určené pre účely prídelov novým nadobúdateľom, tieto skutočnosti mohli vyvolať u žalovanej 1/ dôvodné pochybnosti o tom, či žalovanej 2/ vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam naozaj svedčí. Za správny označil názor súdu prvej inštancie, ktorý nepriznal nadobudnutie vlastníckeho práva žalovanej 3/ vydržaním, ktorá postupne kúpnyimi zmluvami nadobudla prejednávane nehnuteľnosti od žalovanej 1/ v rokoch 2006, 2009, pretože s ohľadom na dátum podania žaloby 11. septembra 2012 nebola splnená podmienka vydržania - uplynutie vydržacej doby.

16. Ku kolízii ochrany práva pôvodného vlastníka a dobrej viery nového nadobúdateľa odvolací súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/64/2018, rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015 a rozhodnutie Veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VObd/2/2020 uviedol, že je dôvodné zotrvať na dôslednom uplatňovaní zásady „*memo plus iuris ad alium tranfere potest quam ibse habet*“, keď okolnosti prejednávanej veci neposkytujú žiadny podklad pre prijatie opačného záveru.

Dovolanie

17. Proti potvrdzujúcej časti III. výroku (vo veci samej) rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 3/ (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP navrhujúc napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku III., ako aj rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na

ďalšie konanie.

18. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedla, že súd v konaní postupoval formalistickým spôsobom, keď za jediný relevantný dôkaz považoval prídelovú listinu Okresného národného výboru v Nitre B. č. 94/1958 zo 14. mája 1958, ktorá znela na neexistujúci pozemok s nemožnosťou identifikovať prídelovú parcelu v teréne. Súd nezohľadnil faktické a právne následky straty držby sporného pozemku právnym predchodcom žalobkyní v roku 1959, odkedy neuplatňovali svoje vlastnícke právo. Dňa 29. júla 1959 Okresný národný výbor v Nitre prideliť sporný pozemok novému nadobúdateľovi Štátnym majetkom n. p. Nitra - Chrenová, ktorý na pozemku hospodáril. V právnom a faktickom stave sporného pozemku od roku 1959 mohlo dôjsť, a zrejme aj došlo, k zmene vlastníckeho práva vydržaním vzhľadom na 10-ročnú vydržaciu dobu.

19. V rozsudku súdov absentuje odpoveď na otázku, ako sa dovolateľka pri vynaložení odbornej starostlivosti mala dozvedieť o existencii prídelovej listiny, keďže nebola zapísaná v pozemkovej knihe, železničnej knihe ani uložená na súde tak, ako to vyžadoval v tom čase platný Občiansky zákonník z roku 1950. Preto jej nemožno vyčítať nedostatok dobromyseľnosti pri nadobúdaní sporeného pozemku.

20. Súd neopodstatnene spochybňoval dobromyseľnosť žalovanej 2/ pri zápise vlastníckeho práva k pozemkom v k. ú. F.C. v roku 1996. Reštitučné zákonodarstvo sa vzťahovalo rovnako na cirkvi a náboženské spoločnosti. Z dôkazu predloženého v spise vyplýva, že Katastrálny úrad v Bratislave, Správa katastra Nitra zapísal vlastnícke právo žalovanej 2/ do katastra nehnuteľností na základe verejnej listiny, a to originálu Pozemkovoknižnej vl. č. 103, kat. úz. F.W.. Predmetný zápis podľa dovolateľky nie je možné spochybňovať. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s týmto zásadným dôkazom nevysporiadal, pričom sa jedná o otázku, ktorá je esenciálna pre rozhodnutie vo veci samej. K dobromyseľnosti žalovanej 2/ dovolateľka uviedla, že žiadnym dôkazom v konaní nedošlo k vyvráteniu zákonnej domnienky podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V prípade, ak žalovanej 2/ nesvedčilo vlastnícke právo, nadobudla by takéto právo vydržaním v roku 2006.

21. Podľa dovolateľky sa súd nevysporiadal s argumentáciou žalovanej 1/, s ktorou sa dovolateľka v celom rozsahu stotožnila, že štát nebol oprávnený pridel právnenému predchodcovi žalobkyní vôbec prideliť. V pozemkovoknižnej vl. č. 103 pre k. ú. F. sa pod č. zápisu 7 nachádza poznámka o výmaze poznámky o zábore a zamýšľanom prevzatí, a to vo vzťahu k parcelám, ktorých určenia do dedičstva sa žalobkyne domáhajú. Tieto nehnuteľnosti tak prestali byť zabratými. Žiadny zo zápisov v pozemkovoknižnej vl. č. 103 pre k. ú. F.E. nemá za následok prechod vlastníctva na štát, a ani to, že by sa nehnuteľnosti zo záboru prepustené stali opäť zabratými. Tieto nehnuteľnosti nemohli byť predmetom rozhodovania podľa zákona č. 142/1947 Sb., a nemohli byť platne pridelované. Nárok žalobkyní nemôže požívať právnu ochranu, pokiaľ tento nárok je odvodzovaný z prídelovej listiny, ktorá sama o sebe bola vydaná v rozpore s vtedajšou právnou úpravou a ako pridel označovala nehnuteľnosť, ktorá predmetom pridelu nemohla byť. Právny predchodca žalobkyní sa tak nikdy nemohol stať vlastníkom prídelovej parcely.

22. V odôvodnení rozsudku absentuje vyporiadanie sa súdu s námietkou dobromyseľnosti dovolateľky, ktorá nadobudla vlastnícke právo k pozemkom v Priemyselnom parku F. odplatným prevodom na základe kúpnych zmlúv vkladom do katastra nehnuteľností od predávajúceho, ktorého vlastnícke právo bolo riadne zapísané v katastri nehnuteľností.

23. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolateľka položila otázku vzájomnej kolízie princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet s princípom ochrany dobrej viery nadobúdateľa bona fide.

24. Podľa názoru dovolateľky súd bol v konaní na základe námietky dovolateľky povinný zaoberať sa ochranou vlastníckeho práva dovolateľky nadobudnutého v dobrej viere od vlastníka riadne zapísaného v katastri nehnuteľností. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky

sp. zn. I. ÚS 151/2016 a sp. zn. I. ÚS 549/2015.

25. Právna otázka kolízie princípu *nemo plus iuris vs. bona fide* je riešená v judikatúre dovolacieho súdu rozdielne. Do skupiny rozhodnutí, ktoré zotrvávajú na zásade *nemo plus iuris*, dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo146/2012, 2MCdo/20/2011, 3Cdo/144/2010, 3Cdo/223/2016, 5MCdo/12/2012 a 7Cdo/139/2019. Do druhej skupiny rozhodnutí, ktoré konštatujú možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva s odkazom na dobrú vieru nadobúdateľa patria rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/160/2018, 2Cdo/231/2017, 4Cdo/102/2017, 4Cdo/142/2019 a 4Cdo/28/2020.

26. Podľa právneho názoru dovolateľky je nutné aplikovať princíp ochrany dobrej viery dovolateľky, ktorý má prednosť pred nedbalým vlastníkom. Nie je možné priznať vlastnícke právo právnomu predchodcovi žalobkyni na základe spornej listiny z roku 1958 vydananej podľa dobovej legislatívy ku dňu jeho smrti 7. júna 1993, keď vlastnícke právo k spornému pozemku v čase rozhodovania súdu v roku 2022 svedčí dovolateľke podľa zápisu v katastri nehnuteľnosti. Dovolateľka ako dobromyseľný nadobúdateľ nemala možnosť dozvedieť sa o existencii spornej listiny z roku 1958, o ktorej nebol zápis v žiadnej verejne dostupnej evidencii, preto pri nadobúdaní nehnuteľností evidovaných v katastri nehnuteľností konala v dobrej viere a mala by požívať právnu ochranu. Konanie žalobkyni dovolateľka označila za nedbalé, keď žalobu o určenie vlastníckeho práva podali 19 rokov po smrti právneho predchodcu a 54 rokov od vydania spornej listiny, pričom museli vedieť, že pozemok v k. ú. F.W. bol zhodnotený investičným projektom. Právny predchodca žalobkyni a ani žalobkyne do roku 2012 neurobili žiadny právny úkon smerujúci k nadobudnutiu vlastníckeho práva alebo k zápisu vlastníctva do katastra nehnuteľností. Od roku 1959 právny predchodca žalobkyni nemal pozemok v držbe a nesprával sa ako vlastník. Od roku 1996 bol sporný pozemok vo vlastníctve žalovanej 2/. Žalobkyne sa o pozemok nezaujímal, nestarali, neuhrádzali daň z nehnuteľnosti a o pozemok sa začali zaujímať až v roku 2012, kedy bol pozemok investične zhodnotený dovolateľkou. Priznaním vlastníckeho nároku právnomu predchodcovi žalobkyni na základe listiny z roku 1958, obsah ktorej je sporný a ktorá nijakým spôsobom nebola zverejnená, by došlo k hrubému zásahu do vlastníckeho práva dovolateľky, ktorá nadobudla nehnuteľnosť zákonným spôsobom a v dobrej viere od prechádzajúcich vlastníkov.

27. Dovolateľka podala návrh na odloženie právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodov osobitného zreteľa, ktoré vzhládla v tom, že pokiaľ rozsudok odvolacieho súdu nebude zrušený, je podkladom pre dedičské konanie, v ktorom bude založené duplicitné vlastníctvo k nehnuteľnostiam dovolateľky, na ktorých je vystavená výrobná hala vo vlastníctve dovolateľky, čo by zakladalo reťazenie ďalších súdnych sporov.

28. Žalobkyne sa k dovolaniu žalovanej 3/ nevyjadrili.

29. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný 4/ tak, že navrhol, aby dovolací súd vyhovel dovolaniu v celom rozsahu.

Posúdenie veci dovolacím súdom

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ alebo „NS SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu spĺňa uvedené zákonom stanovené procesné podmienky.

31. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

32. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým.

33. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

34. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

35. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/2009, II. ÚS 79/2008 a IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

36. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

37. V danom prípade z dovolania žalovanej 3/ vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti III. výroku na základe § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

38. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

39. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti.

40. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

41. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

42. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

43. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska tohto ustanovenia, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Dovolateľ je povinný tiež uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia dovolacieho súdu.

44. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

45. Dovolateľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP odvolaciemu súdu vytýkala nedostatky odôvodnenia, ktoré vzhladla v nedostatočnom odôvodnení dobromyseľnosti dovolateľky a nevysporiadaní sa s tvrdeniami o neoprávnenosti predmetného prídela a neoprávnenosti určenia vlastníctva právnomu predchodcovi žalobkyni ako aj nedostatky súvisiace s nevyporiadaním sa s dôkazom, a to originálom pozemkovoknižnej vl. č. 103, z ktorej nevyplýva, že by sporné nehnuteľnosti mohli slúžiť ako prídela, pretože žiaden zo zápisov v pozemkovoknižnej vl. č. 103 pre k. ú. F.J. nemá za následok prechod vlastníctva na štát, ani to, že by sa nehnuteľnosti zo záboru prepustené, stali opäť zabratými, nebola naplnená podmienka § 4 zákona č. 142/1947 Sb. a nehnuteľnosti tak nemohli byť predmetom rozhodovania podľa citovaného zákona, a teda ani pridelované.

46. Dovolací súd konštatuje, že námietky dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení je nevyhnutné považovať za dôvodné. Po oboznámení sa s neoverenou fotokópiou pozemkovoknižnej vl. č. 103 pre k. ú. F. (č. l. 477 - 481), konkrétne s poznámkami č. 7, 14 a 15 sa totiž podľa názoru dovolacieho súdu javí, že po zápise poznámky 15 bol právny stav taký, že nehnuteľnosti na strane A, Povereníctvo pôdohospodárstva zamýšľala prevziať, a že tieto sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Sb. v znení zákona č. 44/1948 Sb., čo podľa už skôr vysloveného názoru dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 6Cdo/84/2010 z 30. novembra 2011, nemá za následok prechod vlastníctva na štát a ani to, že by sa nehnuteľnosti zo záboru prepustené (vylúčené) stali opäť zabratými a mohli byť predmetom rozhodovania podľa zákona č. 142/1947 Sb. Revízia rozhodnutí, ktorými bola pôda zo záboru prepustená (vylúčená), sa vykonávala v zmysle § 4 zákona č. 142/1947 Sb. formou vydania rozhodnutia, ktorým sa pôvodné rozhodnutie buď zruší alebo potvrdí a len zrušením rozhodnutí uvedených v § 4 ods. 1 a 2 sa nehnuteľnosti zo záboru prepustené (vylúčené), stavajú opäť zabratými a mohli byť predmetom rozhodovania podľa toho tohto zákona.

47. Dovolací súd bez toho, aby akokoľvek prejedlikoval rozhodnutie súdu prvej inštalcie, na základe vyššie uvedeného konštatuje, že tieto zápisy v Pozemkovoknižnej vl. č. 103, ale ani iné doposiaľ vykonané dôkazy nenasvedčujú tomu žeby pozemky, ktoré boli predmetom prídela na základe prídellovej listiny B. č. 94/1958 spadali pod možný prídela podľa zákona č. 142/1947 Sb.

48. Za tohto stavu je podľa dovolacieho súdu potrebné posúdiť prídellovú listinu (l. č. 87 a 88 listinného súdneho spisu) aj z hľadiska, či ide o právoplatné správne rozhodnutie, či ju vydal správny orgán do právomoci vydanie prídela podľa vtedy platnej legislatívy patrilo, keď nestačí len konštatovanie súdu prvej inštalcie v bode 127. odôvodnenia, posledná veta o tom, že prídellové listiny vydané ONV majú rovnaké účinky ako prídellové listiny vydané Povereníctvom..., pretože uvedená otázka právomoci správneho orgánu je rozhodujúca pri posúdení ničotnosti správneho aktu. Rovnako zo súdneho spisu a ani z rozhodnutia súdu prvej inštalcie a odvolacieho súdu nevyplýva, že by sa zaoberali otázkou právoplatnosti predmetnej prídellovej listiny, ako aj otázkou či uvedená prídellová listina bola ako správny akt doručená právnomu predchodcovi žalobkyni, kedy sa tak stalo a či uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

49. Dovolací súd k bodu 42. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštalcie uvádza, že identifikácia parciel č. 5669/07 z 15. marca 2007 založená na l. č. 42 listinného súdneho spisu je bez úradnej pečiatky a vo fotokópii bez úradného osvedčenia, čo súd prvej inštalcie odignoroval.

50. Rovnako z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštalcie nie je zrejmé ako súd prvej inštalcie dospel k záveru, že v konaní strany sporu samé uviedli, že z pôvodnej pkn. parcely č. 1055/1 bola odčlenená parcela č. 1055/10 o výmere 25 000 m². Je preto potrebné v novom rozhodnutí, aby súd v dôvodoch presne uviedol, kde - v akých podaniach, prednesoch, listinách sú obsiahnuté tvrdenia strán sporu, na ktoré sa súd v rozhodnutí odvoláva. Je viac než žiadúce, aby pri tomto druhu sporov označoval súd v rozhodnutí aj čísla listov jednotlivých listín, ktoré v odôvodnení používa, na ktoré odkazuje, keďže sa niektoré v listinnom súdnom spise opakujú a žurnalizovanie spisu nezodpovedá vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. z 11. novembra 2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy

(dokonca niektoré listiny nie sú vôbec zažurnalizované). Súd prvej inštancie bude postupovať pri vedení listinného súdneho spisu aj podľa § 169 ods. 6 citovanej vyhlášky; ak je to z dôvodu rozsiahlosti spisového materiálu potrebné, súdny spis sa uloží do jedného alebo viacerých zväzkov z tvrdých dosiek, ktoré sa očísľujú rímskymi číslicami. Na každom balíku sa ďalej uvedie spisová značka súdneho spisu, označenie účastníkov konania, prípadne strán v konaní, predmet konania a ak je to potrebné aj ďalšie údaje dôležité na identifikáciu súdneho spisu. Podľa § 172 ods. 1 citovanej vyhlášky sa čísluje každý list súdneho spisu od čísla 1 vzostupne až do skončenia veci. Podľa § 174 ods. 1 a 2 citovanej vyhlášky, ak nie je ďalej ustanovené inak, súdny spis od jeho založenia obsahuje a) zoznam trov konania, b) zoznam pripojených spisov, c) spisový prehľad, d) každé podanie, na základe ktorého možno začať konanie pred súdom, e) potvrdenie o prijatí podania a f) prílohovú obálku. Zoznamy podľa odseku 1 písm. a) a b) sú súčasťou predtlaču vnútornej strany spisového obalu podľa vzoru č. 19 uvedeného v prílohe č. 4 a neoznačujú sa číslom listu. V iných než trestnoprávných veciach možno založiť v záujme rýchlej orientácie spisový prehľad do súdnych spisov, pri ktorých možno predpokladať, že budú obsiahlejšie, alebo spravidla po tom, čo súdny spis dosiahne 50 listov (§ 177 ods. 3 citovanej vyhlášky).

51. Podľa dovolacieho súdu je dovolateľkou namietané nedostatočné odôvodnenie súdu k otázke neuplatneného reštitučného nároku dovolateľkami dôvodné. Je síce pravdou, že súd prvej inštancie v bode 63. odôvodnenia rozsudku uviedol že určovacej žalobe nebráni ani to, že žalobkyne si neuplatnili vydanie veci v rámci reštitučného zákonodarstva, pretože podľa súdnej praxe (napr. nález sp. zn. II. ÚS 249/2011) reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im umožnil jeho obnovenie. Uvedené odôvodnenie je však nedostačujúce, keďže reštitučné predpisy sú k všeobecným predpisom vo vzťahu špeciality. K stretu reštitučnej právnej úpravy a všeobecnej právnej úpravy sa najvyšší súd opakovane vyjadril vo viacerých rozhodnutiach, napríklad sp. zn. 5Cdo/36/1999 a 6Cdo/64/2018, podľa ktorých lex specialis neruší platnosť a záväznosť lex generalis, len jeho primárnu aplikáciu vylučujú až do tej doby než je zistené napríklad v súdnom konaní, že ustanovenia lex specialis na daný prípad nedopadajú, a preto ich nemožno naň uplatniť. V tomto spore však žalobkyne podľa obsahu spisu reštitučný nárok neuplatnili. Potom aj keď aplikácia lex generalis síce nastúpila až sekundárne, ako prostriedok ochrany práva, je v ďalšom konaní potrebné zaujať aj stanovisko, či v preskúmvanej veci nejde o prípad, kedy by žalobkyne uplatnili svoj nárok na ochranu vlastníctva podľa všeobecného právneho predpisu na súde so snahou o obchádzanie zmyslu a účelu reštitučného právneho predpisu (pozri aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/64/2018 z 31. marca 2020, bod 29.). Výriešenie tejto otázky môže mať význam aj z hľadiska posúdenia dobrej viery žalobkyní a aktuálneho nadobúdateľa. Dobrá viera nadobúdateľa musí všeobecne používať rovnakú ochranu ako vlastnícke právo pôvodného vlastníka alebo ostatného vlastníka zapísaného v katastri nehnuteľností.

52. Na základe uvedeného sú predčasné i závery súdu odvolacieho v bode 31. odôvodnenia rozsudku. Jedná sa o zápis vlastníctva žalovaného 2/ v konaní v katastri nehnuteľností o zázname Z 4597/96, keď odvolací súd predčasne skonštatoval, že v rámci záznamového konania nemohol žalovaný 2/ obnoviť svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Podľa názoru dovolacieho súdu poznámky v pozemkovoknižnej vl. č. 103 v k. ú. F., nenasvedčujú, že by došlo k prechodu vlastníctva na štát. Konkrétne podľa obsahu poznámok č. 7, 14 a 15 sa totiž podľa názoru dovolacieho súdu javí, že po zápise poznámky 15 bol právny stav taký, že nehnuteľnosti na strane A, Povereníctvo pôdohospodárstva len zamýšľa prevziať, a že tieto sú predmetom revízie podľa zákona č. 142/1947 Sb. a nasl.

53. Pre všetky procesné prípady, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam ako dovolateľ otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (v žiadnom prípade nie skutková otázka). Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o niektorý z prípadov v tomto zákonnom ustanovení uvedených. Argumentácia, ktorou dovolateľ vymedzuje, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie, musí korešpondovať s dovolateľom nastolenou právnou otázkou. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má odvolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť musí byť rozhodujúca (podstatná) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že odvolací súd nemôže

riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o dovolaní (sp. zn. 7Cdo/134/2018 a 4Obdo/30/2018).

54. Dovolateľom nastolená právna otázka je formulovaná všeobecne bez bližšieho kontextu s prejednávanej vecou. Ide o otázku, ktorá viaže právny následok na splnení predpokladu, ktorý v každej konkrétnej veci závisí od výsledkov vykonaného dokazovania. Samozrejme, že odpoveď na túto otázku bude rozdielna v závislosti od toho, či štát mal k vydaniu prídelovej listiny, ktorej predmetom bol pozemok, oprávnenie podľa konkrétneho právneho predpisu (v tomto prípade podľa zákona č. 142/1947 Sb. v znení neskorších predpisov) alebo nie. Pokiaľ dovolateľ aj v tejto otázke stanovil vopred rozhodujúci predpoklad, že rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k dovolateľovej vízii záviselo od riešenia právnej otázky vzájomnej kolízie princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet* s princípom ochrany dobrej viery nadobúdateľa (ostatného vlastníka zapísaného v katastri nehnuteľností) *bona fide*, ide o hypotetickú otázku, ktorej výsledok už sama otázka takto formulovaná predznamenáva. Argumentácia ním uvedená sa totiž týka výlučne prípadnej (ne)existencie vlastníckeho práva žalovanej 3/, ktorú otázku odvolací súd (a aj súd prvej inštancie) riešil z dôvodu tvrdenia žalovanej 2/, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu, nestatila ani v rámci revízie prvej pozemkovej reformy v zmysle zákona č. 142/1947 Sb. (žalovaná 2/ rozsudok odvolacieho súdu dovolaním nenapadla). Vzhľadom na tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd v odôvodnení uviedol len tie skutočnosti, ktoré sa stali základom pre jeho rozhodnutie a svedčia v prospech výroku rozsudku bez toho, aby zároveň zaujal stanovisko k opačným právnym názorom, tiež že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nepresvedčivé a v rozpore s § 220 ods. 2 CSP, je dovolateľom položená otázka nateraz akademická. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o dovolaní (sp. zn. 7Cdo/134/2018, 4Obdo/30/2018 a 6Cdo/64/2018).

Záver

55. Dovolacím súdom vyššie konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania žalovanej 3/; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom, na ktorý musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť.

56. Ak je dovolanie dôvodné, odvolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP) a ak odvolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúci za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu nie je v tomto prípade možná (§ 449 ods. 2 CSP).

57. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

58. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). S poukazom na uvedené už odvolací súd nerozhodoval o návrhu žalovaného 3/ na odklad vykonateľnosti.

59. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.